Közös gazdaságok munkája

A TESZÖV küldöttközgyűlése Szegeden

Tegnap délelőtt Szegeden, a Tisza Szálló nagytermében tartotta küldöttközgyűlését a Csongrád megyei Mezőgazdasági Szövetkezetek Szövetsége. Ezen megjelent *dr. Borus Gyula*, a MÉM főosztályvezető-helyettese és *Szilágyi Ernő*, a megyei tanács osztályvezetője is.

Ábrahám Vincének, a TESZÖV titkárának megnyitója után a korábban kiküldött írásos anyaghoz *Molnár Lajos*, a TESZÖV elnöke, a megyei párt-vb tagja fűzött szóbeli kiegészítést. Mind az írásos anyag, mind pedig a szóbeli kiegészítés részletesen *elemezte Csongrád megye mezőgazdasági szövetkezeteinek elmúlt évi tevékenységét.* Köztudott, hogy tavaly az előirányzottnál és az országosnál egyaránt *mérsékeltebben* nőtt az üzemi termelési érték. Ez szorosan összefügg azzal, hogy Csongrád megyének sajátos a termelési szerkezete, átlagon felüli a zöldség-szőlő- és gyümölcsterület aránya, és éppen ezeket sújtotta kedvezőtlen időjárás.

A mérsékelt termelési érték növekedését jelentős többletköltséggel valósították meg a szövetkezetek, így aztán ez *kihatott a szövetkezeti eredményre, a fejlesztési alap képzésére, és a biztonsági tartalékolásra egyaránt.* Igen nagy jövedelemkiesés történt a szakszövetkezetekben. Ezeknél az üzemeknél például a szövetkezeti eredmény az 1977. évinek 32 százalékára, az 1976. évinek pedig mintegy 60 százalékára csökkent. S ezek a szakszövetkezetek leginkább a Szeged környéki földeken gazdálkodnak.

Mind a beszámoló, mind pedig az ezt követő vita — reálisan elemezve az elmúlt év tanulságait — arra törekedett, hogy *világosan fogalmazza meg az idei év legfontosabb tennivalóit.* Az általános érvényű feladatok közül igen fontos, hogy valamennyi közös gazdaság *fokozottan vállaljon részt a népgazdaság egyensúlyi helyzetének javításában és tevékenységükben jusson kifejezésre a társadalmi érdek elsődlegessége.* Előtérbe kell helyezni a konvertibilis exportárualapot bővítő, a népgazdasági és az üzemi szintű hatékonyságot javító fejlesztéseket. Már az idén indokolt a termelés bizonyos területi átrendezésének megkezdése, ugyanis az egyes tájkörzetek természeti, közgazdasági adottságainak legjobban megfelelő *termelésszerkezet* kialakítása nem tűr halasztást. A termelés bővítését, elsősorban nem újabb fejlesztési források bevonásával, hanem már *a rendelkezésre álló eszközök teljesebb kihasználásával és a belső tartalékok feltárásával kell megvalósítani.*

A vitában *Kurucz Márton* (szentesi Termál Tsz) a termelési költségek növekedéséről és a ráfordítások növekedéséről szólva megállapította, hogy a visszatérülésben, a nyereségben ez nem realizálódik. Igen fontos, hogy az az idén ne maradjon megműveletlen terület, s azokon a táblákon, ahol kipusztult az őszi vetés, s újra vetnek, ha mást nem, takarmányt termesszenek. Szólt a vállalatok és a szövetkezetek szerződéses viszonyának javításáról. *Sándor Tibor* (forráskúti Haladás Tsz) a termelés, értékesítés és forgalmazás bonyodalmairól, a szerződések körüli huzavonáról beszélt. *Eszenyi László* (csongrádi Vörös Csillag Tsz) a belső tartalékok felhasználásának fontosságát hangsúlyozta, s az energiagazdálkodás helyzetét a szövetkezetekben. *Grúber János* (pusztaszeri Hétvezér Tsz) a szövetkezeti ellenőrzés hatásáról és hasznosságáról szólt. *Komáromi István* (makói József Attila Tsz) a szocialista brigádokról; *Molnár Imre* (szeged-szőregi Tisza—Maros-Szög Tsz) a különböző termelési rendszerek térhódításáról, jelentőségéről. *Papp Antal* (pusztamérgesi Rizling Tsz) a gyümölcs- és szőlőtelepítések ütemének fokozásáról, *Borbás István* (zákányszéki Egyetértés Szakszövetkezet) a szakszövetkezeti problémákról beszélt.

Dr. Huszár József (a TOT főosztályvezetője) részletesen elemezte, hogy milyen közgazdasági feltételek mellett kell gazdálkodniuk ebben az évben, s az elkövetkezendő esztendőkben a szövetkezeteknek. *Haskó Pál* (a megyei pártbizottság munkatársa) kiemelte, hogy *a megye közös gazdaságaiban javult a tervszerűség és jobb a gazdálkodó egységek együttműködése.* Szerény, de eredményes év van mögöttük, minőségi munkával az idei feladatoknak is eleget tehetnek.

Sajtótájékoztató

A népfront idei környezetvédelmi programja

Már tízezer környezetvédelmi őr óvja-vigyázza a természet és a lakóterület értékeit Magyarországon, s remélhető: az idén már minden településen életre hívják e társadalmi testületeket — mondotta Rónai Rudolf, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának alelnöke, a környezetvédelmi bizottság elnöke szerdai sajtótájékoztatóján. A népfrontmozgalom 1979. évi környezetvédelmi társadalmi teendőit ismertetve a továbbiakban elmondotta: *az idén országossá kívánják szélesíteni a Komárom megyéből indult „Tisztaságot, rendet környezetünkben!" akciót.* A helyi tanácsokkal, KISZ-szervezetekkel és az üzemi szakszervezetekkel közösen fognak hozzá a fásításhoz és a virágosításhoz, a települések rendjének, tisztaságának megteremtéséhez.

A népfront VI. kongresszusa óta végzett környezetvédelmi tudatformáló, a társadalom minden rétegét mozgósító tevékenységet nemrégiben *elismeréssel* nyugtázta a HNF országos titkársága is. A sajtó képviselői a megállapításhoz azonban hozzáfűzték: *a társadalmi erőfeszítéseket gyakran nem követik tanácsi hatósági intézkedések, ezért a kívánatosnál és a lehetségesnél kisebb az eredmény.*

A népfront környezetvédelmi bizottságának alelnökei egyetértettek abban, hogy a hatósági, állami intézkedések bizony sokszor döcögve érnek célba. Példákat is idéztek a nemtörődöm, a közösség érdekeire és a következő generáció környezetére fittyet hányó magatartásra. Egy másik példára még a sokat látott újságírók is felkapták a fejüket: az egyik gyárban a portás a környezetvédelmi őr, akinek egyes-egyedüli feladata az ellenőrök érkezésének jelzése. A vízügyi hivatal laboratóriumi kocsija láttán az őr a portásfülkében megnyom egy gombot, erre a főmérnök szobájában kigyullad a piros lámpa. Mire a technikusok megérkeznek, vízszennyezésről a vállalatnál „szó sem lehet".

Hiba lenne csak az árnyoldalt látni — tették hozzá a társadalmi környezetvédelmi munkát összefogó népfront tisztségviselők. A „napos oldalon" *észre kell venni a lakosság részére végzett lomtalanítási akciók eredményét, a fákkal, virágokkal ékeskedő utcák, parkok szaporodását.* A sikereket egy adat is jól érzékelteti: az előző ötéves tervidőszakban a 3,6 milliárd forintnyi társadalmi munka fele *a települések szépítését* szolgálta. A központi állami erőfeszítéseket egyebek között a budapesti szemétégető mű építése példázza. A két és fél milliárd forintos beruházási összegből 200 millió forintot költenek a kéményekben felszálló füst elektromos tisztítására.

Az Országos Vízügyi Hivatal kijelölte a hat leginkább veszélyeztetett körzetet, ahol megerősítik az ellenőrzést, védve természetes vizeinket. *Rövidesen életbe lép a differenciált büntetési rendszer: az amúgy is veszélyeztetett területeken a vízszennyezők az eddiginél is tekintélyesebb summát fizetnek felelőtlenségükért.*

A példák arról vallottak, hogy *a népfrontbizottságok és -aktivisták környezetvédelmi munkája az egész társadalmat érinti.* Ezért a lakosság még szélesebb rétegeit kell környezetünk védelmére, fejlesztésére *mozgósítani.* Ezt a célt szolgálja *idén, június 5-én a környezetvédelmi világnap rendezvénysorozata is.* Az ifjúságot kívánják megnyerni a vetélkedőkkel, a környezet- és természetvédelmi védnökségvállalásokkal, ifjúsági klubok életre hívásával, valamint szaktáborok szervezésével.

A megyei környezetvédelmi bizottságok — a fiatal szakembereket is bevonva — az idén a környezetvédelem szemüvegén át nézve, vitatják meg a területfejlesztési terveket, s véleményezik a programokat.

Az 1979-es gazdag feladattervet az Országos Környezet- és Természetvédelmi Tanáccsal, a hivatallal, valamint a társadalmi szervekkel *összefogva* kívánja a népfront végrehajtani. (MTI)

A tanyavilágban húsvétra új ruhát kapnak az épületek. Ilyenkor végzik el az asszonyok a tavaszi nagytakarítást, s kívül-belül rendbe hozzák a tanyát. Az emberek pedig fölsöprik az udvart, összerakják a gallyakat, körültapasztják a melléképületeket. Képünkön: a pusztamérgesi határban Fődi Mihályék csinosítják a tanyát

Mit álmodjon a tervező?

Nézegeti az ember a kirakatokat, s közben rácsodálkozik egy ruhakölteményre, egy funkciója betöltésére alkalmatlan virágvázára, sallangokkal dúsan fölcicomázott falitükörre. Meg persze a sokkal egyszerűbb, hétköznapibb rendeltetésű használati tárgyak seregére. Ujjnyi vastag, de csak két drótot magába záró kábelre, ökölnyi nagyságú csatlakozódugóra, gyalulatlan deszkából szabott ruhafogasra. Mondom, rájuk csodálkozik az ember, s közben eszébe jut: lehet, hogy ezeket is iparművészek, okleveles tervezők kreálták? S mert bizonyosra vehető, hogy legalább egy részükhöz okvetlenül ők adták a modellt, el is gondolkodik a szemlélődő. Ugyan miért, mitől van, hogy a többnyire valóságos társadalmi igények kielégítésére készülő ipari termékek serege oly népes a torzóktól, a semmire sem alkalmas daraboktól, a drága anyagokat pazarló módon herdáló tákolmányoktól?

Ennyi bevezetés után talán nem is meglepő, hogy egészen más válaszokat kap az ember, ha gyártásirányító műszaki embereknek, ha a vállalati jövedelmezőségre már csak-csak érzékeny igazgatóknak, vagy ha maguknak a tervezőknek teszi föl a kérdést: mit álmodjon a tervező? A főmérnökök tisztükhöz illő percizitással, tömörséggel mondják: olyan mintadarabot, ami szériában is gyártható. Az igazgatók ehhez még hozzáteszik azt is, hogy a tervezői álom lehetőleg kevés anyagból, minimális kézi munka ráfordításával alakulhasson késztermékké. A tervezők meg? Magától értetődő természetességgel vágják rá: lehetőleg szépet, minden hasonlótól különbözőt álmodjék, valahányszor egy új termék megrajzolásán fáradozik.

Bárhogy is nézzük, konfliktus ez a javából. Különösebb magyarázatot sem igényel, hogy belássuk: a háromféle követelmény kielégítése igen széles körű tudást, ismeretanyagot föltételez. Olyan széles körűt, amelynek elsajátítására ma aligha van egyetlen iskolánk. Sőt, hihetőleg nem is lesz sem nálunk, sem a nálunk nagyobb, gazdagabb országokban.

Az élet, és főként az áruval rakott kirakatok azt látszanak azonban igazolni, hogy sok országban mégis nagyobb az összhang tervezői álmok és gazdasági realitások között, mint nálunk. S ha valaki ezt kétségbe vonja, ám vizsgálja meg néhány példán az állítás igazságát.

A sort talán nem tanulság nélküli az elektromos csatlakozódugókon kezdeni. Miközben nézegeti, és méregeti az ember a hazai gyártmányút, elég nehezen birkózik meg a kérdéssel: miért készítik ezt sokkal több anyagból, mint Svájcban, ahonnan az előállításhoz szükséges bakelitport drága pénzen importáljuk? Ennyivel szerényebb lenne tervezőink fantáziája? Hajlok rá, hogy inkább azt higgyem: ennyivel több előírás, elavult szabvány köti meg a formatervező iparművészek kezét-gondolkodását. És nem lehet más oka az említett kábelek túlméretezettségének, túlbiztosítottságának sem. Elképzelhetetlen ugyanis, hogy tervezők, műszakiak és gazdaságvezetők együttesen se jutnának el a fölismerésig: a mai szigetelőanyagokból már kevesebb is teljes biztonságot ad, mint azokból, amelyek a szabványkészítés idején álltak rendelkezésre.

Lám, a műszaki cikkeknél a szabvány-dzsungel is ott szerepel az okok között, amelyek magyarázzák a tervezői fantázia látszólagos hiányát. Nem könnyebb azonban a formákra legérzékenyebb divatcikkeket gyártó ágazatokban dolgozók helyzete sem. Kötöttárugyáraink-ban például egy-egy kollekció összeállításakor korántsem az a legfontosabb szempont, hogy mely vonalak uralják a világ pillanatnyi, vagy majdani divatját. Sokkal lényegesebb ennél, hogy vajon van-e fonal az elképzelt pulóver megkötéséhez? Mert a kötödei kapacitás növelésére sok-sok milliót áldoztunk ugyan az elmúlt években, ám a fonalgyártás feltételeinek javítására már csak a maradékot fordítottuk. Mintha bizony nem lenne természetes az összefüggés alapanyag és késztermék között. S hogy még bonyolítsuk a helyzetet: a meglepően új vonalú, az igazán modern ,és hazai alapanyagokból megtervezett pulóver sem lesz okvetlen siker a vásárlók körében. Hiszen ahhoz, hogy az legyen, még meg is kellene rendelnie a gyártól a kereskedelem illetékeseinek. Ők azonban, kevés kivételtől eltekintve, már ahhoz a korosztályhoz tartoznak, amely kevésbé keresi a divatosat, sokkal inkább a tartós, a megszokott holmit.

Mit álmodjon hát a tervező? — ismételhetjük meg a kérdést. Nagyot mindenesetre nem tévedhetünk, ha kimondjuk: álmodjon reálisat, megvalósíthatót. Olyan ipari termékeket, amelyektől harmonikusabbá válik környezetünk, ízlésesebbé megjelenésünk, kényelmesebbé, lakhatóbbá az otthonunk. S mert ezért a célért olykor kis ütközeteket kell vívni, az sem baj, ha a tervező azt is megálmodja, miként kerülhet ki győztesen a konzervativizmussal folytatott harcból.

Bedő Nándor

Végső búcsú Zalka Mátétól

Szerdán a Mező Imre úti temetőben katonai díszpompával, sok ezer tiszteletadó mély részvétével helyezték örök nyugovóra a spanyol polgárháború legendás hírű tábornoka, Zalka Máté hamvait. A Mező Imre úti temető díszravatalozója előtt díszszázlóalj sorakozott fel csapatzászlóval, s a ravatalozóban — ahol bíborpárnákon helyezték el a nemzetközi brigádok hírneves Lukács tábornoka kitüntetéseit — koszorúkkal övezett koporsója körül veteránok, egykori harcostársai álltak díszőrséget. Ravatalánál fejet hajtottak a Központi Bizottság, a Minisztertanács, a KISZ Központi Bizottsága, a Hazafias Népfront, a Magyar Partizán Szövetség, az Írószövetség, szülőföldje: Szabolcs-Szatmár megye képviselői, a Magyar Néphadsereg, s a társfegyveres testületek parancsnoki karának számos tábornoka és tisztje. Részt vettek a gyászszertartáson a Szovjetunió budapesti nagykövetségének képviselői, valamint Zalka Máté lánya, Natalia Zalka és hozzátartozói is. A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága, a kormány, a Hazafias Népfront Országos Tanácsa nevében Czinege Lajos hadseregtábornok, honvédelmi miniszter búcsúzott a nemzetközi munkásmozgalom kiemelkedő harcosától, a magyar nép hűséges fiától, a kimagasló katonai vezetőtől, a forradalom ügye iránt elkötelezett írótól. A többi között megállapította:

— A sokat próbált kommunista forradalmár, az oly sok győztes csatát vívott katona, szent eszméinkért, a nemzetközi munkásosztály ügyéért életét áldozó internacionalista évtizedek után végleg hazatért szülőhazájába, s hamvait visszaadjuk a szülőföldnek, melyet szíve utolsó dobbanásáig lángolón szeretett.

— A hazától, a szülőföldtől sok ezer kilométerre élte át a Nagy Októberi Szocialista Forradalom új rendet teremtő viharát. Százezernyi magyar hadifogolytársával együtt őt is magával ragadta a Nagy Október. Fegyvert fogott a fiatal szovjethatalom védelmében, a Vörös Hadsereg katonája, egyik legendás hírű parancsnoka lett. Mélyen átérezte, hogy orosz földön a magyar haza szabadságáért és függetlenségéért, a magyar munkások és parasztok hatalmáért is harcol.

Az elsők között ismerte fel, értette meg a nemzetközi méretekben előretörő fasizmus veszélyét, s megfékezésére minden áldozatra kész volt. Zalka Máté Spanyolországba Lukács Pál néven érkezett, megérkezését követően rövid időn belül a nemzetközi brigád parancsnoka lett, a köztársasági kormány tábornokká nevezte ki.

A Spanyol Köztársaság védelmében fegyvert fogott harcostársak nevében Gyáros László idézte Zalka Máté emlékét.

Zalka Máté koporsóját a Magyar Néphadsereg hat ezredese helyezte, a vörös drapériával borított, páncélautó vontatta ágyútalpra, majd ünnepélyes gyászzenével díszőrség kísérte végső nyughelyére, a Munkásmozgalmi Pantheon sírsétányához, ahol díszlövések közepette temették el. Sírját elborították a kegyelet, a megbecsülés és az emlékezés virágai.

*

Néphadseregünk szegedi helyőrségében, *a Zalka Máté nevét viselő laktanyában* tegnap *tisztelgő és kegyeleti állománygyűlést tartottak.* Emlékeztek a kommunista forradalmárra, a legendás hírű tábornokra azon a napon, amikor hamvait hazai földbe temették. *Joó Lajos* százados idézte föl Zalka Máté alakját, majd a katonák *megkoszorúzták* Zalka Máté emléktábláját a laktanyában.